

JAARVERSLAG

LANDELIJK CENTRUM

2020

COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG

CTA

20 mei 2021

Inhoudsopgave

Hoofdstuk I	Over het landelijk centrum	3
Hoofdstuk II	Thema's	4
1.	Corona	4
2.	De jaarverslagen 2019	5
3.	De conferentie van 18 september 2020	6
4.	Het NPM: National Preventive Mechanism	6
Bijlage:	overzicht besproken onderwerpen	8

Vastgesteld op 20 mei 2021

Landelijk Centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg
Postbus 17107
2502 CC Den Haag

www.toezichtarrestantenzorg.nl
landelijk-centrum-cta@politie.nl

Sinds 2001 is in regelgeving vastgelegd dat er onafhankelijke commissies zijn die toezicht houden op de arrestantenzorg zoals deze door de politie wordt verleend, de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg (CTA's). De komst van één nationale politie, vastgelegd in de Politiewet 2012, was aanleiding om een landelijk centrum voor de CTA's in te richten bestaande uit maximaal vier roulerende leden en een secretaris, hierna te noemen het LC. Dit is vastgelegd in de door de toenmalige Minister van Veiligheid en Justitie vastgestelde Regeling toezicht arrestantenzorg politie (Rtap). In artikel 6 Rtap is over het LC bepaald dat dit ten behoeve van de commissies handreikingen ontwikkelt met betrekking tot de kwaliteit en frequentie van het toezicht op de arrestantenzorg. Het LC rapporteert jaarlijks aan de korpschef over zijn activiteiten en bevindingen op het terrein van het toezicht op de arrestantenzorg.

De taken, de positie en de op te leveren producten van het LC zijn in 2013 nader uitgewerkt in het Startdocument Landelijk Centrum CTA, vastgesteld in juni 2013. In 2017 is dit document geëvalueerd, hetgeen heeft geleid tot de vaststelling van het document "Het Landelijk Centrum CTA 2017-2020". In dit laatste document is ten eerste teruggekeken op de eerste vier jaar LC en geconcludeerd dat de in 2013 gestelde doelen in 2017 in grote lijnen waren behaald. Vervolgens zijn doelstellingen bepaald voor de jaren 2017-2020. In 2021 zal teruggekeken worden op die doelstellingen.

Om de door het LC verworven positie te handhaven van volwaardige gesprekspartner, voor de CTA's, voor de landelijk portefeuillehouder arrestantentaken en de expertgroep arrestantentaken, als ook voor externe partners als het Ministerie van Justitie en Veiligheid en andere toezichthouders, moet er blijvend geïnvesteerd worden in de interne en externe relaties. Die investering houdt onder meer in dat het LC alert moet zijn op ontwikkelingen in de arrestantenzorg en in de wereld van toezichthouders.

In het kader van haar taak om de kwaliteit van het toezicht op arrestantenzorg te borgen, tracht het LC zorg te dragen voor het voorzien in randvoorwaarden die nodig zijn om goed en gedegen toezicht te houden. Zo worden ten eerste blijvend met regelmaat landelijke bijeenkomsten georganiseerd, zowel met alleen voorzitters en secretarissen van de CTA's, als met alle commissieleden en bij de arrestantenzorg betrokken politieambtenaren. Daarmee wordt het delen van kennis en ervaring bevorderd. In de tweede plaats is in 2018-2019 een database ontwikkeld waarin de bevindingen van de CTA's worden opgenomen, waardoor ook een landelijk beeld ontstaat.

Bezetting van het LC vond vanaf 2018 plaats op basis van werving binnen de voorzitters van de CTA's. In 2020 was het LC bemenst door:

- de heer mr. M.J. Smit (voorzitter CTA Rotterdam), voorzitter;
- mevrouw M.J. Louppen-Laurant (voorzitter CTA Oost-Nederland);
- de heer mr. J.F.M. Wasser (voorzitter CTA Midden-Nederland);
- de heer P.A. van den Ouden (voorzitter CTA Zeeland-West-Brabant).

Het ambtelijk secretariaat wordt bemenst door mevrouw mr. W.M. Verhoeven-Beckers, ondersteund door de heer H.G. Venekamp (secretaris CTA Den Haag).

Het LC vergaderde in 2020 zes maal. Daarnaast was er twee maal overleg met de portefeuillehouder Arrestantentaken (mevrouw F.J. Krukkert, plaatsvervangend politiefchef Rotterdam). Het LC organiseerde één maal een overleg met de voorzitters van de tien regionale CTA's (normaal gesproken twee maal per jaar maar de eerste verviel door corona). Ook het normaal gesproken daaraan voorafgaande overleg met de secretarissen (georganiseerd door de secretaris LC) vond één in plaats van twee keer plaats. Tot slot werd er op 18 september een conferentie georganiseerd waarbij alle CTA-leden welkom waren.

In bijlage 1 is een opsomming gegeven van de onderwerpen die in de overleggen met de portefeuillehouder en in de voorzittersoverleggen zijn besproken. Hierna in dit verslag is een aantal onderwerpen uitgelicht.

HOOFDSTUK II

Thema's

1. Corona

Uiteraard ontkwamen ook de CTA's niet aan de gevolgen van de corona-pandemie die in maart 2020 ons land bereikte en de effecten van de maatregelen die daaruit volgden. Afhankelijk van het verloop van de pandemie en genoemde maatregelen heeft het LC telkens, in overleg met de politie, bekeken wat die maatregelen betekenden voor het toezicht.

Toen op 15 maart 2020 de lockdown door het kabinet werd afgekondigd besloten alle CTA's (zelfstandig) om tot nader order geen inspecties te houden.

Toen de landelijke maatregelen versoepelden werden de inspecties begin juni weer opgepakt, nadat het LC daarover eind mei het volgende geadviseerd had:

- Vanaf 1 juni 2020 kunnen onder de geldende RIVM-beperkingen de inspecties in alle eenheden worden hervat. Dat betekent in ieder geval: blijf thuis bij klachten en bezoek de locatie niet als daar sprake is van een besmetting. Zie ook: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/gezondheidsadviezen>
- Gelet op de bijzondere omstandigheden is het al dan niet inspecteren ter beoordeling aan ieder individueel commissielid
- Inspecties worden uitgevoerd door maximaal 1 commissielid
- Op de politielocaties dienen alle ter plaatse geldende voorzorgsmaatregelen in acht te worden genomen
- Op locatie stelt het commissielid zich op de hoogte van de actuele situatie c.q. geldende voorschriften (zoals werkinstructies corona Arrestantenzorg en Verplicht testen coronavirus verdachten)
- Met een ingeslotene wordt niet in gesprek gegaan dan na mondelinge afstemming met de OPCO/arrestantenzorg
- De inspecties richten zich gedurende deze periode ook in het bijzonder op de getroffen maatregelen rondom het coronavirus en de wijze waarop daarnaar wordt gehandeld door het aanwezige politiepersoneel alsmede de zorg rond ingeslotenen.

Op 8 oktober 2020 vond, digitaal, het overleg met de voorzitters en secretarissen van de CTA's plaats. Portefeuillehouder Karin Krukkert was daarbij aanwezig. Hier werd uitvoerig gesproken over toezicht in tijden van corona. Inmiddels was duidelijk dat de pandemie een langdurig aanwezig gegeven was en zou blijven. Na de versoepeling van de maatregelen aan het begin van de zomer was weer sprake van een aanscherping daarvan, waardoor de meer fundamentele vraag aan de orde kwam naar een belangenafweging tussen enerzijds toezicht, anderzijds de volksgezondheid. De voorzitters kwamen tot de conclusie dat het belang van toezicht houden zo groot is dat dit doorgang moet blijven vinden. Het is immers een internationaal en nationaal verankerde wettelijke verplichting, ingesteld met het oog op de bescherming van de rechten van de mens. Tegelijk moet zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de corona-maatregelen teneinde het risico op besmetting te minimaliseren. De conclusie was dat de hierboven weergegeven adviezen onverkort van kracht blijven. Bovendien werd daar nog een tweetal punten aan toegevoegd:

- Draag gedurende het bezoek voortdurend een mondkapje
- Kondig de inspectie van tevoren aan. Dit is met name van belang om niet op een plek te komen waar sprake is van een besmetting.

Ook werd meegegeven om kritisch te kijken naar de frequentie van de inspecties en bijvoorbeeld het bezoek aan een locatie waar het de vorige keer prima in orde was wat later te plannen dan normaal het geval zou zijn. Tot slot werd geadviseerd alle vergaderingen digitaal te laten plaatsvinden.

Uiteraard is in de inspecties die wel gehouden zijn aandacht geweest voor het effect van corona op de arrestantenzorg en de wijze waarop de politie daarin uitvoering geeft aan de coronamaatregelen. De CTA's hebben kennis genomen van de extra werkinstructies die gegeven zijn en hebben bij de inspecties gezien dat oog is voor de maatregelen van hygiëne, afstand houden enzovoorts. Bij een tussentijdse inventarisatie van bevindingen zijn geen bijzonderheden/grote verbeterpunten op dit onderwerp geconstateerd. Uit de jaarverslagen over 2020 zal nog blijken of dit voor het hele jaar het geval is geweest.

2. De jaarverslagen CTA's 2019

Ieder jaar analyseert het LC de jaarverslagen van de CTA's over het voorgaande kalenderjaar. Daarnaast zorgt het LC voor de verwerking van alle inspectieresultaten in de landelijke database. De verslagen die de leden maken van iedere inspectie worden door de secretarissen ingevoerd in een Excel-database. Na afloop van het kalenderjaar worden de databases van de CTA's samengevoegd in een landelijk overzicht. Daarmee worden de bevindingen van de CTA's ook cijfermatig inzichtelijk, hetgeen bijdraagt aan het totaalbeeld over de kwaliteit van de arrestantenzorg. In 2020 heeft het LC derhalve de jaarverslagen van 2019 en de database over 2019 geanalyseerd.

Het LC heeft enkele aspecten die in 2019 naar voren kwamen uitgelicht en verwerkt in een brief aan de korpschef, die besproken is met mevrouw Krukkert. Daarin werd het volgende benoemd.

1. Veiligheid/BHV

Dit onderwerp betreft met name de aanwezigheid van ontruimingsplannen, het houden van voldoende ontruimingsoefeningen en het goed evalueren van die oefeningen. Helaas blijkt dit al meerdere jaren het meest genoemd als aandachts-/verbeterpunt. Het LC CTA maakt zich ernstig zorgen over de hardnekkigheid van dit probleem. In de cellencomplexen is dit onderwerp in grote lijnen redelijk (zij het nog niet overal voldoende) op orde, maar in de basisteams waar zich ophoudkamers bevinden blijkt dit onvoldoende geborgd. Het LC CTA is bekend met het feit dat medio 2019 een nieuwe (politie-interne) Uitvoeringsregeling bedrijfshulpverlening in werking is getreden en hoopt dat deze bijdraagt aan verbetering. De implementatie van die regeling in relatie tot de arrestantenzorg is onderwerp van gesprek tussen het LC CTA en de portefeuillehouder arrestantentaken. Die draagt echter geen verantwoordelijkheid voor de situatie in de ophoudkamers, die ligt bij de politiechefs. Het LC CTA heeft de korpschef dan ook verzocht dit onderwerp onder de aandacht van de politiechefs te brengen.

2. Medische verzorging

Medische verzorging was eerdere jaren een veel genoemd onderwerp binnen de aanbevelingen, maar langzaam maar zeker is gestaag verbetering zichtbaar. Aanbevelingen gaan (en gingen) niet over de zorgverlening zelf. De inschakeling en inzet van de arts gaat goed en de instructies van die arts worden goed opgevolgd. De zorg zit in deelaspecten zoals het beheer van medicatie en verbanddozen. De wijze van verstrekking van medicatie,

die aan strenge regels is gebonden, is wel al op diverse plaatsen aangepast en de verwachting is dat dit landelijk gebeurt zodra de medische zorg opnieuw is aanbesteed. De CTA's blijven dit zorgvuldig monitoren.

3. Verblijfsduur ophoudkamers gerechtsgebouwen

In december 2017 bracht de Nationale ombudsman het rapport “Onaanvaardbaar oponthoud” uit, betreffende de lange duur dat ingeslotenen regelmatig in een ophoudkamer in een gerechtsgebouw verblijven, terwijl de voorzieningen aldaar niet gericht zijn op lang verblijf. De politie is verantwoordelijk voor de zorg voor de aldaar ingeslotenen (met uitzondering van het gerechtsgebouw in Amsterdam), maar heeft weinig tot geen invloed op de verblijfsduur. Die is afhankelijk van de planning van zittingen en de planning van het vervoer. Geen van de betrokken ketenpartners (rechterlijke macht, Openbaar Ministerie, politie en Dienst Vervoer en Ondersteuning) kan dit probleem alleen oplossen, ze zijn afhankelijk van elkaars medewerking. Daarbij spelen ook financiële overwegingen een rol. Voor zover mogelijk monitoren de CTA's of er verbetering zichtbaar is op dit onderwerp en dat lijkt er nog niet in significante mate te zijn. De Nationale ombudsman zal naar verwachting de minister bevragen op naleving van de aanbevelingen. Het LC heeft de korpschef verzocht vanuit de politie hier voldoende aandacht voor te houden, bijvoorbeeld door de verblijfsduur (exclusief de tijd die in de zitting wordt doorgebracht) zorgvuldig te registreren zodat de omvang van het probleem inzichtelijk wordt en blijft.

Het is aan de korpschef om de jaarverslagen van de tien CTA's aan te bieden aan de Minister van Justitie en Veiligheid en daarbij aan te geven of en zo ja welke maatregelen getroffen zijn of worden ten aanzien van de aanbevelingen.

3. De conferentie CTA 18 september 2020

Eens per 1,5 jaar organiseert het LC een conferentie die toegankelijk is voor alle leden van de CTA's en daarnaast voor partners zoals de teamchefs arrestantentaken en leden van andere Commissies van Toezicht (denk aan KMar en penitentiaire inrichtingen). De conferentie werd (na annulering van de oorspronkelijk geplande datum in het voorjaar) gehouden op 18 mei 2020. Het hoofdthema van deze middag was de omgang met minderjarigen. Dit was een bijzonder aandachtspunt voor 2020 in de inspectiebezoeken. Bovendien hadden zowel de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming¹ en de Kinderombudsman² aandacht besteed aan dit thema. Tijdens workshops gingen de aanwezigen over dit onderwerp in gesprek met mr. A.P.G. de Beer, officier van justitie jeugdrecht in Rotterdam, en mevrouw mr. E. van den Oudenaller, advocaat jeugdrecht in Dordrecht.

Daarnaast verzorgden mr. M. Smit (voorzitter LC en voorzitter CTA Rotterdam) en mr. J.P. Matze (voorzitter CTA Den Haag) een kennisquiz over de wettelijke eisen inzake arrestantenzorg. Vanwege het succes daarvan is dit inmiddels een terugkerend onderdeel van de conferentie.

4. Het NPM: National Preventive Mechanism

Al lange tijd is het NPM zoekende naar een nieuwe koers voor het NPM. In 2019 is daarover gesproken op elke van de drie vergaderingen, de laatste op 4 december 2019. Met name is tijdens deze bijeenkomst gesproken over de vraag waar en bij wie het NPM ondergebracht

---

¹ Minderjarigen in een politiecel. Een advies over duur, verblijf en alternatieve locaties (18 december 2019)

² Afkoelen in de isoleercel (KOM002/2020, 23 maart 2020)

zou moeten worden in de toekomst. Aangezien de voorzitter van het LC CTA een kwartier voor einde van de bijeenkomst in verband met activiteiten elders moest vertrekken, en er van de bijeenkomst geen verslag is gemaakt, is op dat moment geen eindconclusie meegekregen. Later werd helder dat een overdracht van het voorzitterschap van de Inspectie J&V naar het College van de Rechten van de Mens de voorkeur had. In 2020 zou dat nader uitgewerkt worden. Echter in dit jaar is daar geen vervolg meer op gekomen.

Bijlage

Onderwerpen besproken in de overleggen met de portefeuillehouder arrestantentaken, mevrouw F.K. Krukkert, gehouden op 5 maart en 15 september:

- Huisvesting
- Aanbesteding
- Pilots
- HRM (bezetting, opleiding)
- Inzet cellenbussen (n.a.v. klacht Amsterdam)
- Rapport RSJ over minderjarigen in de cel.
- Aandacht voor laatste stap arrestantenzorg: uitschrijven/vrijlating/overdracht arrestant.
- Aandacht voor samenwerking brandweer en politie bij calamiteiten in cellencomplexen
- Onderzoek Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
- Uniformering werkprocessen
- Huisregels in pictogrammen
- Tijdsindicatie in de cel
- Ophoudkamers Landelijke Eenheid
- Verblijfsduur ophoudkamers gerechtsgebouwen
- Jaarverslagen 2019 (analyse jaarverslagen en database)
- Arrestantenzorg in tijden van corona
- Bedrijfshulpverlening

Onderwerpen besproken in het voorzittersoverleg, gehouden op 8 oktober (het eerstgeplande overleg van 7 april 2020 ging vanwege de toen net uitgebroken pandemie niet door):

- Mevrouw Krukkert was deze keer aanwezig om kennis te maken met de voorzitters en hen bij te praten over de stand van zaken op de portefeuille. Ook de heer Brederoo, teamchef arrestantentaken Den Haag was namens de Expertgroep Arrestantentaken aangesloten. Gezamenlijk besteedden zij aandacht aan:
  - Arrestantenzorg en corona
  - Problematiek ophoudkamers basisteams
  - Minderjarigen
  - Ontwikkelingen op vak en vakopleiding
- Aandacht voor laatste stap arrestantenzorg: uitschrijven/vrijlating/overdracht arrestant.
- Analyse jaarverslagen en database 2019
- Toezicht en corona
- Verblijfsduur ophoudkamers gerechtsgebouwen
- Te volgen proces bij ernstige gebreken ophoudkamers
- Wensen aanpassing inspectieverslagen voor 2021
- Stand van zaken NPM